

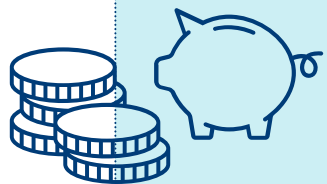
TYÖOTE-toimintamalli - yhteistyöllä tehoa työkyvyn tukitoimiin

Pauliina Kangas, LT, ylilääkäri, Työterveyslaitos

Työikäisten sairastaminen aiheuttaa huomattavat taloudelliset menetykset

- Menetetyn työpanoksen kokonaiskustannukset Suomessa n. **24 miljardia €/v.** (Rissanen&Kaseva, 2014)
- Huomattavaa on, että sairaanhoidon kustannukset kattavat tästä summasta vain alle kolmanneksen. Eli suurin kustannus tulee siitä, kun työikäiset eivät ole töissä!

JOS SIIS TYÖKYVYTTÖMYYTTÄ AIHEUTTAVIIN TEKIJÖIHIN PYSTYTÄÄN EDES HIEMAN NYKYISTÄ PAREMMIN VAIKUTTAMAAN, ON KUSTANNUSVAIKUTUS HUOMATTAVA.

Työterveyshuollon merkitys työkyvyn tukijana

- Työterveyshuollolla on merkittävä rooli työikäisen väestön työkyvyn tukemisessa ja se on mukana noin 2 miljoonan työssäkäyvän terveydenhuollon järjestämisessä.
- Työterveyshuolto on ainoa terveydenhuollon toimija, jolla on suora yhteys potilaan työpaikkaan -> työn muokkausmahdollisuuksien hyödyntäminen.
- Työkyvyn arviointi sekä työkyvyn ja työhön paluun tuki ovat työterveyshuollon ydinosiamista.

**TYÖTERVEYSHUOLLON TYÖKYKYOSAAMISTA KANNATTA
TEHOKKAAMMIN JA SYSTEMAATTISEMMIN HYÖDYNTÄÄ
TYÖIKÄISEN SOTE-PALVELUKOKONAISUUDESSA**

Työterveyshuollolla on monenlaisia mahdollisuuksia tukea työkykyä ja helpottaa työhön paluuta:

- ❖ työterveysneuvottelu
- ❖ korvaava työ
- ❖ muokattu työ
- ❖ osasairauspäiväraha
- ❖ työkokeilu ja muu eläkevakuutusyhtiön ammatillinen kuntoutus
- ❖ työkokeilu työterveyshuollon päätöksellä
- ❖ erilaiset kuntoutusratkaisut
- ❖ moniammatillinen tiimi käytössä: työfysioterapeutti, työterveyspsykologi, tarvittaessa usein myös eri alojen erikoislääkärit ja sosiaalialan asiantuntija

Oleellista on tarpeeksi ajoissa aloitetut työkyvyn tukitoimet

- Fokus jäljellä olevassa työkyvyssä!

TYÖOTE (2020–2023) – Tausta ja tavoite 1/2

TYÖOTE-hanke tehostaa työterveyshuollon ja julkisen terveydenhuollon yhteistyötä levittämällä Keski-Suomessa käytössä olevan toimintamallin koko Suomeen syksyyn 2023 mennessä.

- TYÖOTE-toimintamallissa erikoissairaanhoidosta kirjoitetaan tietyissä diagnooseissa vain lyhyt sairauspoissaolo, ja potilas lähetetään työterveyshuoltoon aktiivisia työkyvyn ja työhön paluun tukitoimia varten.

HANKKEESSA

- KSSHP hallinnoi
- Työterveyslaitos levittää toimintamallin
- Itä-Suomen yliopisto tutkii kustannusvaikutuksia
- STM rahoittaa

TYÖOTE-TOIMINTAMALLI ON ERINOMAINEN ESIMERKKI HYVINVOINTIALUEILLA TAVOITELTAVASTA PALVELUIDEN INTEGRAATIOSTA - TYÖOTE-YHTEISTYÖ TUO TYÖTERVEYSHUOLLON TOIMINNALLISEKSI OSAKSI JULKISTA SOTEA.

TYÖOTE (2020–2023) – Tausta ja tavoite 2/2

- Tavoitteena hankkeessa on lisätä yhteistyötä myös perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon välille.
- Syntyvien toimintamallien laatu ja toimivuus varmistetaan auditoinnein, ja hankkeeseen liittyy myös Itä-Suomen yliopiston vastuulla oleva tutkimus toimintamallin kustannusvaikutuksista.

HANKKEESSA

- KSSHP hallinnoi
- Työterveyslaitos levittää toimintamallin
- Itä-Suomen yliopisto tutkii kustannusvaikutuksia
- STM rahoittaa

TYÖOTE-TOIMINTAMALLI ON ERINOMAINEN ESIMERKKI HYVINVOINTIALUEILLA TAVOITELTAVASTA PALVELUIDEN INTEGRAATIOSTA - TYÖOTE-YHTEISTYÖ TUO TYÖTERVEYSHUOLLON TOIMINNALLISEKSI OSAKSI JULKISTA SOTEA.

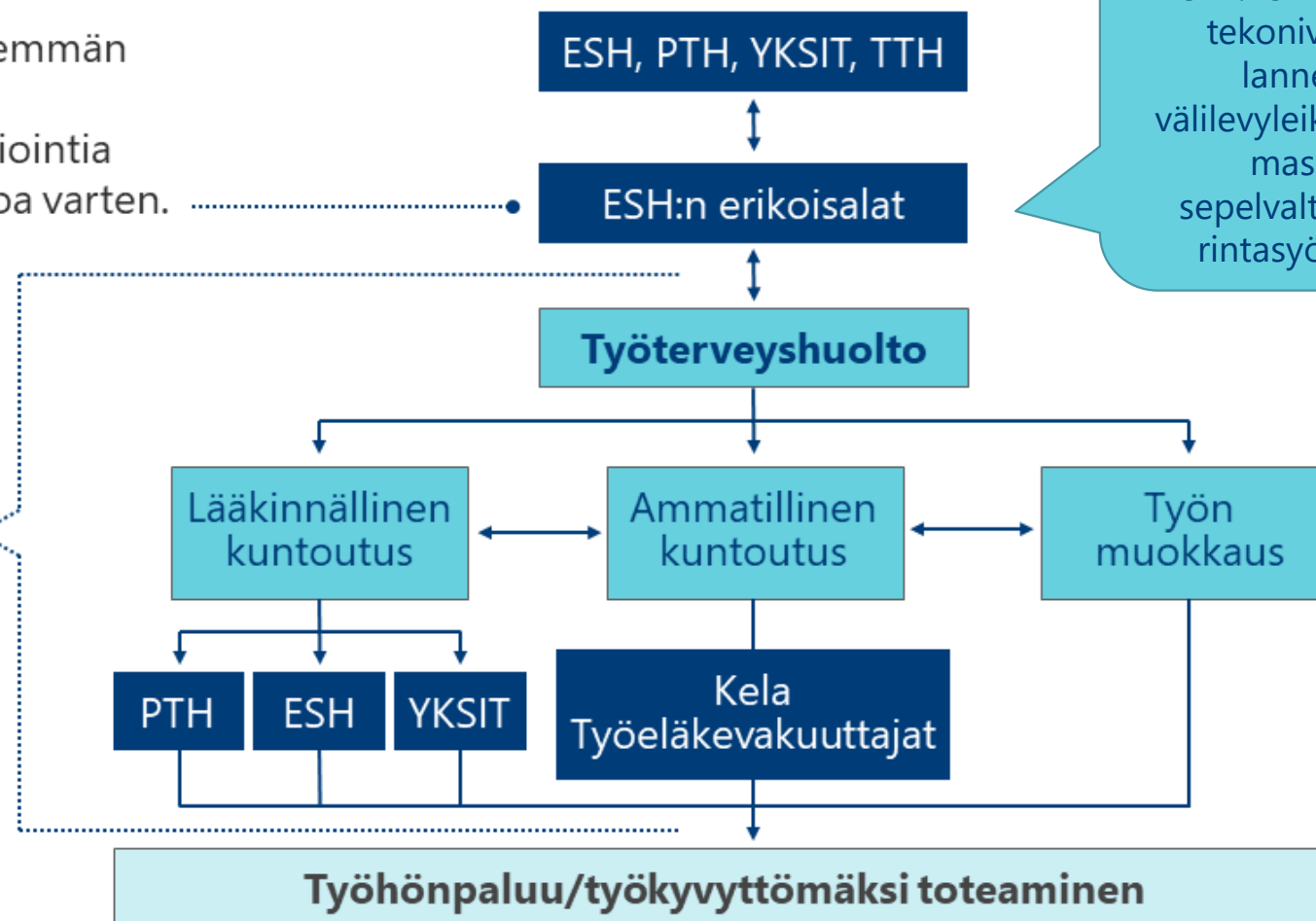
TYÖOTE-toimintamalli työkyvyn tukemisessa

Potilas saa ESH:sta aiempaa lyhyemmän sairausloman ja hänet ohjataan työterveyshuoltoon työkyvyn arviointia ja työhönpaluuu suunnitelman tekoa varten.

e-lähete

Työterveyshuolto *case managerina* koordinoi potilaan työkyvyn tuen toimet.

HUOM! Lähete työkyvyn arvioimiseksi ja tukemiseksi voidaan tehdä riippumatta potilaan työterveyshuoltosopimuksen laajuudesta.

Esim. lonkan ja polven tekonivelleikatut, lannerangan välilevyleikatut potilaat, masennus-, sepelvaltimotauti- ja rintasyöpäpotilaat

Työskentely alueella tapahtuu ryhmissä 1/3

POTILASRYHMÄKOHTAINEN TYÖNYRKKI

Edustus kyseistä potilasryhmää hoitavista esh:n (ja tarvittaessa pth:n) koko hoitoketjua edustavista työntekijöistä, shp:n koordinaattori, työterveyshuollon nimetty vastuuhenkilö/-t, TTL:n kehittäjät

- Luo käytäntöön uudenlaisen toimintatavan erikoissairaanhoidon, terveyskeskuksen ja työterveyshuollon yhteistyölle.
- Miettii yksityiskohdat kuntoon, jotta TYÖOTE-toimintamalli rakentuu sujuvaksi ja kaikkia toimijoita palvelevaksi käytännöksi.
- Seuraa e-läheteyhteyksien rakentumista sairaalan ja työterveyshuoltojen välille.
- Kokoontuu uuden toimintamallin rakentamisen ja juurruttamisen edellyttämällä tiheydellä.

Työskentely alueella tapahtuu ryhmissä 2/3

YHTEISTYÖFOORUMI

Edustus mm. erikoissairaanhoidosta, terveyskeskuksista, työterveyshuolloista, alueen sote-valmistelusta, 3. sektorilta ja Työterveyslaitoksesta. Mahdollisuuksien mukaan edustus myös työelämän vaikuttajista (esim. yrittäjäjärjestöt, palkansaajajärjestöt)

- Kehittää alueella työikäisten sote-palvelukokonaisuutta laaja-alaisesti; Miten eri sote-toimijoiden välinen yhteistyö toimii? Mitä kehitettävää? Kuinka työikäinen asiakas saa oikeat palvelut, oikeasta paikasta, tarkoituksenmukaisessa laajuudessa?
- Käsittelee TYÖOTE-toimintamallin auditoinnin tulokset.
- Foorumi kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa.

Työskentely alueella tapahtuu ryhmissä 3/3

TYÖTERVEYSHUOLTOJEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Moniammatillinen edustus kaikista alueen työterveyshuolloista

- Tiivistää alueen työterveyshuoltojen yhteistyötä, muodostaa työterveyshuollon "yhteisen äänen".
- Toimii yhteistyössä julkisen terveydenhuollon kanssa ja huolehtii, että alueen työterveyshuollot ovat valmiina uuteen toimintamalliin.
- Kokoonntuu muutaman kerran vuodessa.

TYÖOTE-toimintamallin vaikuttavuudesta on jo näyttöä

- Keski-Suomessa lannerangan välileivyleikkauksen jälkeinen työkyvyttömyysaika väheni peräti 50%:ia TYÖOTE-toimintamallin käyttöönoton jälkeen (n=28).
(Suomen Lääkärilehti 2019;74(17):1048-1051)
- Vielä julkaisemattomassa kyselyaineistossa (N=210) 81%:ia kyselyyn vastanneista lonkkaproteesipotilaista ja 59%:ia polviproteesipotilaista pystyi palaamaan töihin alle 3kk:tta leikkauksen jälkeen.*

* Potilaita ohjattiin vastaamaan kyselyyn työhön palaamisen aikoihin. Henkilöt, jotka eivät palanneet työhön vuoden sisällä leikkauksesta, eivät ole mukana näissä laskelmissa.

Toiminta alueilla – Yhteistyö työterveyshuollon ja perusterveydenhuollon välillä

- Erikoissairaanhoidon ja työterveyshuollon välisen TYÖOTE-toimintamallin rakentamisen lisäksi alueilla tiivistetään perusterveydenhuollon ja työterveyshuollon välistä yhteistyötä.
 - ❖ Tiedon lisääminen työterveyshuollon toiminnasta.
 - ❖ Keskustelu siitä, milloin potilas tulisi ohjata työterveyshuoltoon (siis muulloinkin kuin sairauspoissaoloasioissa)
 - ❖ Alueellisten yhteistyömallien luominen, jotta työikäisen potilaan hoito sujuvoituu ja vältetään päällekkäisiä toimintoja.
 - Voitaisiinko työterveyshuollosta tietyissä tilanteissa ohjata sote-keskukseen jotain yksittäistä tutkimusta/toimenpidettä varten?

TYÖOTE-
TOIMINTA
-MALLI

WIN
-
WIN

SAIRAALA JA SOTE-KESKUS

- Voi keskittyä ydintoimintaansa: Työkyvyn arviointi, työkyvyn tukeminen ja työhön paluun järjestelyt ovat sovittuna työterveyshuoltoon
- Sairaala-/tk-lääkäri ei yleensä tunne potilaan työtä → TYÖOTE-toimintamallissa hänen ei tarvitse arvioida pidempiaikaista työkykyä
- Alle 2 kuukauden sairauspoissaolo ei edellytä lääkärin kirjoittamaa B-lausuntoa
- Sairaala ja sote-keskus saavat täysipainoisen tuen TTL:n kehittäjiltä uuden toimintamallin rakentamiseen

TYÖNANTAJA

- Osa työntekijöistä palaa työhön aiemmin kuin vanhalla toimintatavalla → sijaistarve vähenee, tuottavuus kasvaa
- Yhteistyö työterveyshuollon kanssa tiivistyy

TYÖIKÄINEN POTILAS

- Saa yksillöllisen arvion työhön paluun edellytyksistä ja työterveyshuolto tukee aktiivisesti toipumista
- Ajoissa kohdennetut työkyvyn tukitoimet ylläpitävät henkilön työkykyisyyttä ja ehkäisevät pysyvää työkyvyttömyyttä

TYÖTERVEYSHUOLTO

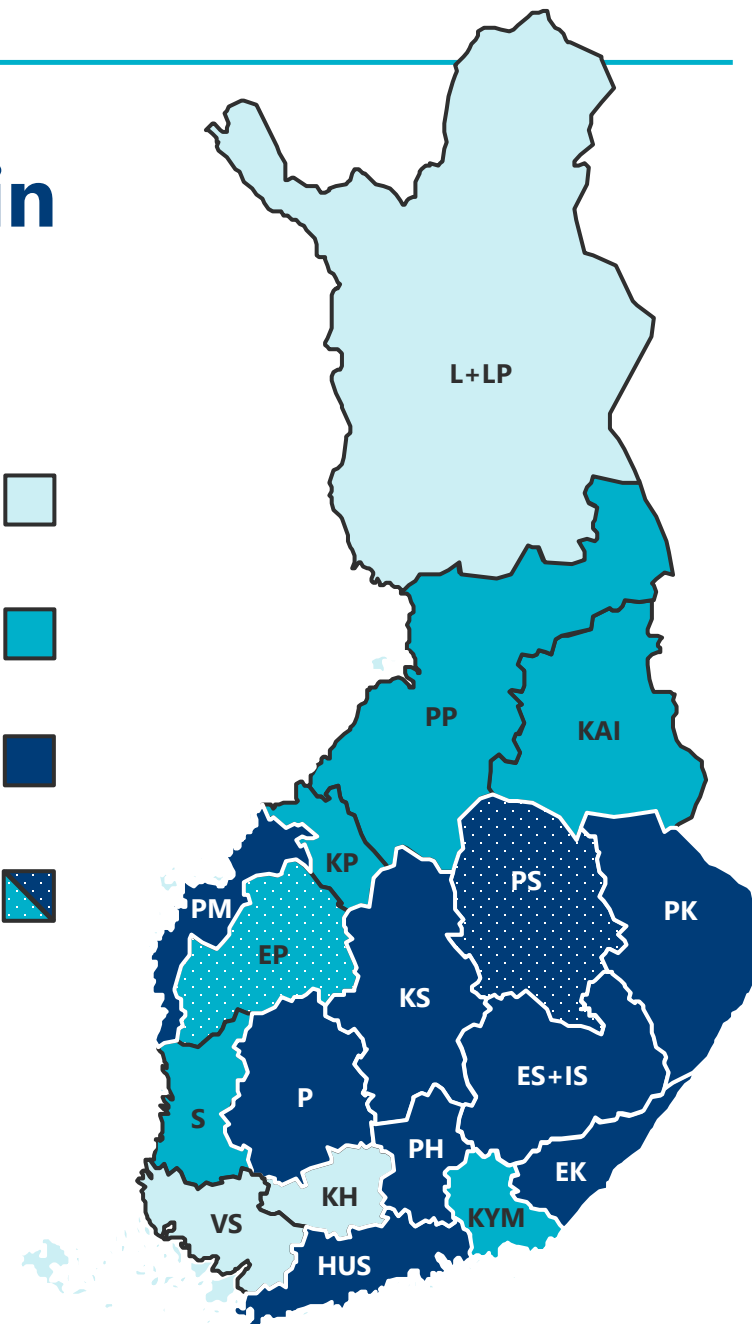
- Tieto tulee työterveyshuoltoon ajoissa, joten työkyvyn arviointi, työkyvyn tuen ja työhön paluun järjestelyt ehditään hyvin aikatauluttaa ja sopia
- Työterveyshuollon osaaminen tulee nykyistä tehokkaammin käyttöön
- Työterveyshuolto saa täysipainoisen tuen Työterveyslaitoksen kehittäjiltä uuden toimintamallin rakentamiseen

YHTEISKUNTA

- Työkykyinen työntekijä palaa aiemmin töihin → verotulot kasvavat, sairauspäiväkulut vähenevät, työllisyys ja tuottavuus paranevat

Tilanne TYÖOTE-toimintamallin etenemisessä 11/2022

- Neuvottelut TYÖOTE-toimintamallin aloittamisesta kesken
- TYÖOTE-toimintamallin rakentaminen aloitettu
- TYÖOTE-toimintamalli käynnissä (potilas liikkuu) vähintään yhdessä diagnoosiryhmässä
- TYÖOTE-toimintamallia masennuspotilaille rakennetaan MYÖTE-hankkeessa

Työterveyslaitos

KIITOS!

www.ttl.fi/tyoote

<https://www.ttl.fi/ajankohtaista/tiedote/hyvinvointialueilla-tulee-koordinoida-vahvemmin-tyoikaisten-sotepalveluja>

ttl.fi

@tyoterveys
@fioh

tyoterveyslaitos

tyoterveys

Tyoterveyslaitos

TYÖote

KESKI-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI, TYÖTERVEYSLAITOS, ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO